

David Hamilton Jacksons tale i Højskolehjemmet i Roskilde

Taler

David Hamilton Jackson
Lærer, redaktør, arbejderleder,
politiker mm.

Dato

12. juli 1915

Sted

Højskolehjemmet i Roskilde

Omstændigheder

I sommeren 1915 rejste David Hamilton Jackson - som repræsentant for arbejderbefolkningen på St. Croix - til Danmark for at overbevise de danske politikere om, at der skulle reformer til for at forbedre forholdene for arbejderne på de Dansk-Vestindiske Øer. Under sit besøg talte Jackson ved flere møder i København og provinsen og var desuden i audiens hos Christian d. 10. og fik foretræde for finansminister Edvard Brandes.

Jackson blev inviteret af Henry George-Foreningen til at tale i Højskolehjemmet i Roskilde.

Om kilden

Talen, der er gengivet i Roskilde Dagblad, er holdt på engelsk og efterfølgende oversat til dansk af højskolelærer Anders Vedel.

Avisens underoverskrifter er bevaret i teksten for overblikkets skyld, og regibemærkninger er markeret med kantede parenteser [], fx [Stort Bifald].

- 1 Naar jeg ser de mange Ansigter, er jeg ikke i Tvivl om, at de fleste er kommen for at se den sorte Mand og høre ham tale. Men jeg haaber, at de ogsaa vil høre paa, hvad jeg har at sige, om Tilstandene paa de vestindiske Øer.

5 Øernes Historie

- Øerne købtes af den danske Stat i Aaret 1733, og man indbød Plantere fra de engelske Øer til at nedsætte sig der. Planterne kom og fik hver 150 Acres eller ca. 100 Tdr. Ld.¹ og her levede de med deres sorte Slaver. Saaledes gik det til, at Sproget blev Engelsk og derfor er det, at jeg maa tale Engelsk til dem i Aften. I 10 1801 tog England Øerne, afstod dem atter, men tog dem igen og beholdt dem til 1815. I denne Periode fik det engelske Sprog endnu fastere Fod. Siden hørte Øerne til Danmark gennem 100 Aar.

- I Løbet af disse 100 Aar fandt der to Oprør Sted, i 1848 og 1878. Der har gaaet 15 mange usande Historier om disse Oprør. Man siger, at de er Pletter paa den sorte Befolknings Karakter, og man hævder, at Negerbefolkningen er oprørske og uregerlig. Det er ikke rigtigt. Man kan derimod sige, at Befolkningen har Tilbøjelighed for Demonstrationer og giver sine Følelser kraftige og lidenskabelige Udtryk.

Oprøret i 1848 var Slavernes Frihedskamp. Men hvilket Folk i Europa har ikke maattet rejse sig mod sine Undertrykkere.

- 25 Oprøret i 1878 var simpelthen en Strike for højere Løn, og saadanne Kampe er vi jo Vidne til overalt i Verden.

- Under det første Oprør, der førte til, at Slaveriet afskaffedes, tog den danske Guvernør v. Scholten sig af Negrenes Sag. Han paadrog sig derved den hvide
30 Befolknings Had i den Grad, at han maatte forlade sin Post. De sorte i dansk Vestindien holder endnu hans Minde i Ære.

Negrenes Arbejdsvilkaar

- St. Croix er delt i Plantager, der er paa Kapitalisternes Hænder, deriblandt
35 skotske og irske Plantere. Negrene har ingen Part i Jorden og kan ikke faa Jord. De er henvist til at søge Arbejde i Plantagerne, i Byerne eller ogsaa udvandre. Ved hver Plantage paa St. Croix ligger en Række lave Huse, hver med to Rum. Saa De disse Huse og disse Rum, vilde De ikke tro, at det var menneskelige Boliger, men Stalde. I disse snevre Rum lever Mand og kone og Børn, og enhver
40 kan tænke sig hvilke Tilstande der maa herske. Hvorledes skal det blive muligt under saadanne Forhold at opdrage Børn til en virkelig moralsk Opfattelse af Livet.

- Negrene maa arbejde fra 6-6 med 1 Times Middag. Herfor betales en Dagløn,
45 der i danske Penge udgør fra 70 Øre til 1 Kr. Hvorledes skal det Liv blive? Er det underligt, at Børnedødeligheden er foruroligende høj?

Koloniraadet

- Koloniraadet bestaar af 18 Medlemmer, af hvilke de 13 vælges af Befolkningen
50 og 5 af den danske Regering som Repræsentanter for dem, der ikke kan faa Valgret. For at have Valgret skal man have en Aarsindtægt af mindst 1500 Frcs.² De vil de forstaa, hvorledes det gaar til, at af en Befolkning paa 15.500 Mennesker har kun 200 Valgret. Af disse 15.500 er de 13.000 sorte. Planterne stiller Kandidater op og giver de af deres Arbejdere, der har Valgret, Anvisning
55 paa at stemme paa dem. Og Arbejderen maa gøre det, ellers risikerer han sin Plads. Vi er saaledes afskaarne fra at komme til Orde i Koloniraadet. Ingen hører os.

60 **Hospitalet i Christianssted**

Fire Patienter i hver Seng.

Hospitalsvæsenet og Sundhedsvæsenet lider af frygtelige Mangler. Jeg har
paavist det og kritiseret det, og det er ogsaa lykkedes at rette lidt paa det.

65

Vi har et Hospital i Christianssted, der er saa overfyldt, at man anbringer fire
Patienter i én Seng. Nogle af dem dør i Løbet af Natten, og ofte hænder det, at
en Patient falder ud af Sengen. Er Patienten saa fattig, at han mangler Klæber,
og det er hændt, begrades han nøgen, hvis ingen vil give noget til at svøbe Liget i.

70

Rekonvalescenterne sættes til Arbejde, og lystre de ikke, straffes de med Pisk
eller Fængsel. Hvor i Verden ser man Pisk og Fængsel i Forbindelse med et
Hospital! Vort Sanitetsvæsen maa forbedres.

75

Jeg vil ikke tale om Grusomhederne. De er ikke behagelige at høre, og jeg føler
Ubehag ved at dvæle ved dem. Dem vil vi glemme.

80

Det første af vore Reformkrav gaar ud paa, at Folket skal have Jorden. Det har
været mig en stor Glæde at se de danske Husmandsbrug, og hvad jeg kan
fortælle derom, naar jeg kommer hjem, vil vække Forbavselse.

85

Planterne maa paa en eller anden Maade bringes til at udstykke Jorden. Det kan
ske ved en Jordværdiskat, der tvinger dem til at udstykke og tvinger dem til at
søge de bedste Dyrkningsmaader.

Vi vil have Stemmeret for hver 25-aarig Mand og have Del i Styrelsen.

90

Vi ønsker at sende vore unge Mænd og Kvinder til Danmark, for at de her kan
faa en højere Undervisning og Opdragelse.

Jeg er en dansk Mand

95

og maa tale til Dem paa Engelsk. Til Danmark kender vi jo ikke stort andet end
det danske Flag. Vi ønsker, at dansk Kultur skal være den herskende paa de
dansk vestindiske Øer, og vi ønsker absolut at høre til Danmark, og netop fordi
vi ønsker det, er det os magtpaaliggende at træde i direkte Forhold til dansk
Sprog og dansk Kultur [Hør!]. Jeg haaber, at mit Arbejde her maa bevirke en

Forandring til det bedre.

100

Den 22. Juli gaar jeg tilbage til Vestindien, og jeg haaber – senest i Løbet af tre Aar – at komme her igen, og da haaber jeg at være i Stand til at tale til Dem i det danske Sprog.

105 Og jeg beder enhver af dem, der er her til Stede, og som har Stemmeret, om at støtte mig i Bestræbelserne for bedre Forhold paa de vestindiske Øer!

Long live the danish people! Long live Dannebrog! (Længe leve det danske Folk, længe leve Dannebrog!)

110

[Stort Bifald]

115 [Anders Vedel tager ordet]

Vi har nu hørt Hr. Hamilton Jacksons korte, klare Fremstilling af Hovedsynspunktet for Reformarbejdet. Og Hovedsynspunktet er det samme som overalt i Verden: Jorden for Folket Jeg haaber, at Hamilton Jacksons Haab vil gaa i Opfyldelse.

120

[Hamilton Jackson tager atter Ordet, synlig bevæget.]

125

Bort med Spiritus og Tobak

Jeg har faaet det Indtryk, at der virkelig i det danske Folk er Vilje til at hjælpe os, og mine Folk derhjemme vil med største Forundring høre om den Velvilje, jeg har mødt. Her er Børn til Stede. Jeg er gammel Skolemester. Og jeg vil sige det, jeg altid siger til Forældre: Hold Børnene borte fra Spiritus og Tobak og fra slet Selskab. Jeg besøgte en Mand, der viste mig Fine Køer og fine Heste. Saa spurgte jeg: Har du Børn. Ja, seks! Hvor er de? Det ved jeg ikke, de løber nok ude paa Engen. Den Mand begik en Fejl. Man skal altid vide, hvor Børnene er, vide Besked med dem og tænke paa dem.

135

[Højskolelærer Vedel sluttede med et Danmark leve! Hurra!]

1. Tdr. Ld = Tønder Land
2. Forkortelse for Frances, der var møntfoden i Dansk Vestindien.

140

Kilde

Roskilde Dagblad, 13. juli 1915. Digitaliseret af Det Kongelige Bibliotek

Kildetype

Dokumentation i avis, magasin e.l.

145

Tags

Agitationstale, Arbejderbevægelsen, Foredrag, Første verdenskrig 1914-1918

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/david-hamilton-jacksons-tale-i-hoejskolehjemmet-roskilde>

150

155

160

165

170

175